

چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۴۰۳

دکتر جمعیّت، نیروی کار و اقتصاد خانوار

اشتغال و بیکاری، از جمله موضوع‌های اساسی اقتصاد هر کشوری است، به گونه‌ای که افزایش اشتغال و کاهش بیکاری، به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی جوامع تلقی می‌شود. نرخ بیکاری یکی از شاخص‌هایی است که برای ارزیابی شرایط اقتصادی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. از سال ۱۳۷۶ اطلاعات بازار کشور از طریق طرح "آمارگیری از ویژگی‌های اشتغال و بیکاری خانوار" حاصل می‌شد که به منظور بهبود کیفیت و انطباق بیش تر با مفاهیم بین‌المللی به ویژه سازمان بین‌المللی کار^۱، مورد بازنگری قرار گرفت تا به صورت طرح فعلی و با عنوان "طرح آمارگیری نیروی کار" به اجرا در آید. "طرح آمارگیری نیروی کار" اولین بار در سال ۱۳۸۴ آغاز شد و از آن زمان تاکنون در ماه میانی هر فصل اجرا شده است.

"طرح آمارگیری نیروی کار" با هدف شناخت ساختار و وضعیت جاری نیروی کار و تغییرات آن اجرا می‌شود. این هدف از طریق «برآورد شاخص‌های فصلی و سالانه‌ی نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تعداد سالانه در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تغییرات فصلی و سالانه‌ی شاخص‌های نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها» و «برآورد تغییرات سالانه‌ی شاخص‌های نیروی کار در سطح استان‌ها» تأمین می‌شود.

جامعه تحت پوشش طرح آمارگیری نیروی کار مجموعه افرادی است که طبق تعریف، عضو خانوارهای معمولی ساکن یا گروهی در نقاط شهری یا روستایی کشور هستند. لذا، این طرح اعضای خانوارهای معمولی غیر ساکن و اعضای خانوارهای موسسه‌ای را پوشش نمی‌دهد. روش آمارگیری در این طرح به صورت خوشه‌ای دو مرحله‌ای طبقه‌بندی شده است. در این طرح، علاوه بر برآورد سطوح، برآورد تغییرات نیز مورد نظر است، از این رو از روش نمونه‌گیری چرخشی استفاده می‌شود. نمونه‌گیری چرخشی با ثابت نگه داشتن بخشی از واحدهای نمونه بین دو فصل آمارگیری و تغییر بقیه واحدها، به بهترین نحو، امکان برآورد سطوح و تغییرات را فراهم می‌کند. با توجه به اهداف طرح، الگوی چرخش انتخابی برای این طرح، یک «الگوی ۲-۲-۲» است، یعنی طی دوره‌ی نمونه‌ی پایه^۲ از هر خانوار نمونه، حداکثر چهار بار آمارگیری به عمل می‌آید، به این ترتیب که خانوار، دو فصل متوالی در نمونه است، سپس به طور موقت برای دو فصل متوالی از نمونه خارج می‌شود، بعد مجدداً برای دو فصل متوالی به نمونه باز می‌گردد و پس از آن تا انتهای سال‌های مربوط به دوره نمونه پایه از نمونه خارج می‌شود. لازم به ذکر است که انجام بهینه نمونه‌گیری چرخشی، مستلزم به کارگیری نمونه‌ی پایه است. منظور از نمونه‌ی پایه، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای تأمین نیازهای چند آمارگیری یا چند دوره از یک آمارگیری، زیرنمونه‌هایی انتخاب کرد. چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی اول، از فصل بهار سال ۱۳۹۷، چهارمین نمونه پایه آمارگیری‌های خانواری است. نمونه پایه، واحدهای نمونه‌گیری مرحله‌ی اول (خوشه‌ها) را شامل می‌شود. هر خوشه، شامل یک بلوک/آبادی، بخشی از یک بلوک/آبادی بزرگ یا در مواردی مجموعه‌ای از چند بلوک/آبادی کوچک است که بر اساس اطلاعات سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ ساخته شده است. همچنین با توجه به تغییر و تحولات جمعیتی و واحدهای مسکونی در نقاط شهری، به منظور تهیه‌ی چارچوب مناسب و به هنگام، بخشی از خانوارها در محدوده‌ی خوشه‌های نمونه پایه در زمستان ۱۴۰۲ فهرست‌برداری شدند. ولی با توجه به تغییر و تحولات محدود جمعیتی و واحدهای مسکونی در نقاط روستایی از انجام فهرست‌برداری در این نقاط صرف نظر شد.

در طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۴۰۳ هر فصل از ۶۰۶۴۸ خانوار کل کشور (مناطق شهری و روستایی) آمارگیری شده است. نتایج تفصیلی این طرح به دو صورت در قالب نشریه فصلی و سالانه هر ساله پس از اعلام نتایج اولیه (چکیده) توسط مرکز آمار ایران منتشر می‌شود و نتایج سال ۱۴۰۳ در شهریور ماه سال ۱۴۰۴ به صورت فایل Excel از طریق درگاه ملی آمار در دسترس عموم علاقمندان، محققین، برنامه ریزان و پژوهشگران قرار می‌گیرد.

1- International Labour Organization (ILO)

2- Master Sample

3- Confidence Interval

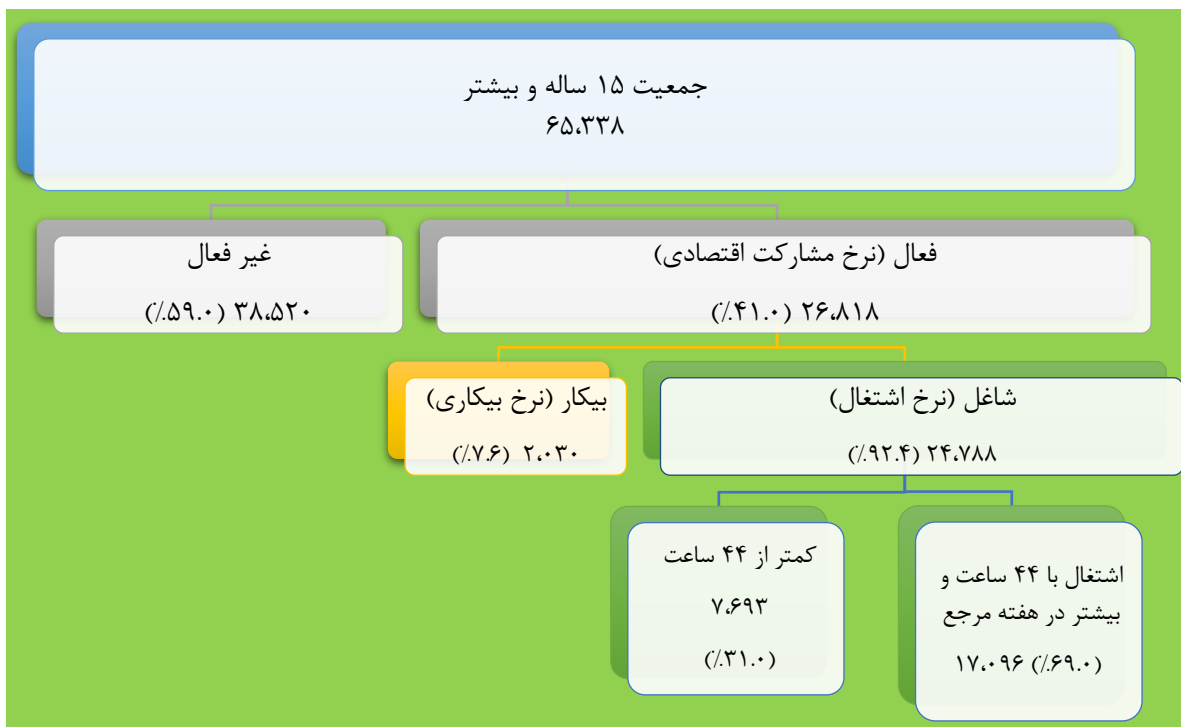
شایان ذکر است از بهار ۱۳۹۷ در انتشار نتایج این آمارگیری، فاصله اطمینان^۱ ۹۵٪ برای شاخص نرخ بیکاری ارائه گردیده است. از نظر روش شناسی آماری، این فاصله اطمینان به این معناست که اگر از جامعه آمارگیری چندین نمونه با روش نمونه‌گیری یکسان استخراج شود و بر اساس هر کدام از این نمونه‌ها یک فاصله اطمینان برای مقدار واقعی نرخ بیکاری جامعه محاسبه شود، انتظار داریم ۹۵٪ از این فواصل اطمینان، مقدار واقعی نرخ بیکاری را شامل شود.

شایان گفت است بر اساس بررسی‌های به عمل آمده، به دلیل تحولات اجتماعی صورت گرفته در زمینه سن ورود به بازار کار در سال‌های اخیر در کشورهای مختلف حداقل سن ۱۵ سال، برای بررسی شاخص‌های کلیدی بازار کار در نظر گرفته شده، که به دلیل تحولات مشابه در کشورمان، از فصل بهار ۱۳۹۸ شاخص‌های عمده بازار کار کشور براساس جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر محاسبه و ارائه شده است.

یافته‌ها

براساس نتایج این آمارگیری در سال ۱۴۰۳، عمده‌ترین شاخص‌های بازار کار و تغییرات آن در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ در جدول ۱ ارائه شده است. در جدول ۲ نیز شاخص‌های عمده بازار کار به تفکیک استان، جدول ۳ شاخص‌های عمده نیروی کار جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۳، جدول ۴ سهم اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک استان در سال‌های ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و در جدول ۵ سهم اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۳ ارائه شده است.

نمودار ۱- شاخص‌های عمده بازار کار در سال ۱۴۰۳ (ارقام به هزار نفر)

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت) جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۴۱.۰ درصد جمعیت در سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند؛ یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. هم‌چنین نتایج نشان می‌دهد که نرخ مشارکت اقتصادی در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی کم‌تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص، نسبت به سال قبل (۱۴۰۲)، به میزان ۰.۳ درصد کاهش داشته است. بررسی نسبت اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر بیانگر آن است که ۳۷.۹ درصد از جمعیت در سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) شاغل بوده‌اند. این شاخص در بین مردان بیش‌تر از زنان و در نقاط روستایی بیش‌تر از نقاط شهری بوده است. بررسی روند تغییرات نسبت اشتغال کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص، نسبت به سال قبل (۱۴۰۲)، تغییری نداشته است.

جدول ۱- شاخص‌های عمده بازار کار و تغییرات آن به تفکیک جنس، نقاط شهری و روستایی در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ (تعداد نفر- نرخ، سهم و نسبت: درصد)

شاخص‌های نیروی کار		کل کشور			مرد			زن		
		سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	تغییرات	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	تغییرات	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	تغییرات
جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر ^۱	تعداد	۶۵۳۳۸۲۸۰	۶۴۵۵۱۸۵۲	۷۸۶۴۲۸	۳۲۶۱۵۳۲۲	۳۲۲۳۳۶۴۶	۳۸۱۶۷۶	۳۲۷۲۲۹۵۹	۳۲۳۱۸۲۰۷	۴۰۴۷۵۲
مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر	نرخ	۴۱.۰	۴۱.۳	-۰.۳	۶۸.۱	۶۸.۴	-۰.۳	۱۴.۱	۱۴.۲	-۰.۱
جمعیت غیرفعال ۱۵ ساله و بیشتر	تعداد	۲۶۸۱۷۹۷۰	۲۶۶۳۸۳۰۱	۱۷۹۶۶۹	۲۲۱۹۸۸۶۹	۲۲۰۴۱۵۲۷	۱۵۷۳۴۲	۴۶۱۹۱۰۱	۴۵۹۶۷۷۳	۲۲۳۲۸
اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر	تعداد	۳۸۵۲۰۳۱۰	۳۷۹۱۳۵۵۱	۶۰۶۷۵۹	۱۰۴۱۶۴۵۳	۱۰۱۹۲۱۱۹	۲۲۴۳۳۴	۲۸۱۰۳۸۵۸	۲۷۷۲۱۴۳۴	۳۸۲۴۲۴
نسبت	نسبت	۳۷.۹	۳۷.۹	۰.۰	۶۳.۹	۶۳.۹	۰.۰	۱۲.۱	۱۲.۱	۰.۰
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر	تعداد	۲۴۷۸۸۴۲۶	۲۴۴۹۰۱۸۲	۲۹۸۲۴۴	۲۰۸۲۷۸۶۹	۲۰۵۸۳۱۴۵	۲۴۴۷۲۴	۳۹۶۰۵۵۷	۳۹۰۷۰۳۶	۵۳۵۲۱
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر	نرخ	۷.۶	۸.۱	-۰.۵	۶.۲	۶.۶	-۰.۴	۱۴.۳	۱۵.۰	-۰.۷
بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	تعداد	۲۰۲۹۵۴۴	۲۱۴۸۱۱۹	-۱۱۸۵۷۵	۱۳۷۱۰۰۰	۱۴۵۸۳۸۲	-۸۷۳۸۲	۶۵۸۵۴۴	۶۸۹۷۳۷	-۳۱۱۹۳
بیکاری گروه سنی ۱۵-۳۵ ساله	نرخ	۲۰.۱	۲۱.۲	-۱.۱	۱۷.۷	۱۸.۶	-۰.۹	۳۰.۴	۳۱.۸	-۱.۴
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی	تعداد	۵۲۸۲۸۹	۵۴۰۲۲۷	-۱۱۹۳۸	۳۷۵۲۵۷	۳۸۴۲۷۰	-۹۰۱۳	۱۵۳۰۳۳	۱۵۵۹۵۷	-۲۹۲۴
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی	نرخ	۱۴.۷	۱۵.۲	-۰.۵	۱۲.۰	۱۲.۳	-۰.۳	۲۴.۹	۲۶.۰	-۱.۱
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی	تعداد	۱۴۰۶۶۵۰	۱۵۰۱۴۹۸	-۹۴۸۴۸	۹۰۳۴۱۵	۹۶۷۴۴۳	-۶۴۰۲۸	۵۰۲۲۳۵	۵۳۴۰۵۵	-۳۰۸۲۰
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی	نرخ	۱۱.۳	۱۱.۸	-۰.۵	۷.۷	۷.۹	-۰.۲	۱۹.۱	۲۰.۳	-۱.۲
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی	تعداد	۸۵۶۵۲۰	۸۸۷۰۶۱	-۳۰۵۴۱	۴۰۱۹۸۵	۴۱۱۶۰۸	-۹۶۲۳	۴۵۴۵۳۵	۴۷۵۴۵۳	-۲۰۹۱۸
اشتغال در بخش کشاورزی	سهم	۱۳.۹	۱۴.۴	-۰.۵	۱۴.۳	۱۴.۶	-۰.۳	۱۱.۸	۱۳.۲	-۱.۴
اشتغال در بخش صنعت	تعداد	۳۴۴۴۳۹۵	۳۵۲۱۸۳۲	-۷۷۴۳۷	۲۹۷۵۵۱۱	۳۰۰۷۵۰۸	-۳۱۹۹۷	۴۶۸۸۸۴	۵۱۴۳۲۴	-۴۵۴۴۰
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۳۳.۳	۳۳.۷	-۰.۴	۳۵.۰	۳۵.۲	-۰.۲	۲۴.۸	۲۵.۷	-۰.۹
اشتغال ناقص	تعداد	۸۲۶۵۴۶۷	۸۲۵۱۴۰۸	۱۴۰۵۹	۷۲۸۱۵۷۵	۷۲۴۷۰۵۶	۳۴۵۱۹	۹۸۳۸۹۲	۱۰۰۴۳۵۲	-۲۰۴۶۰
اشتغال ناقص	سهم	۵۲.۷	۵۱.۹	۰.۸	۵۰.۷	۵۰.۱	۰.۶	۶۳.۳	۶۱.۱	۲.۲
اشتغال ناقص	تعداد	۱۳۰۶۶۸۰۸	۱۲۷۰۷۳۹۴	۳۵۹۴۱۴	۱۰۵۶۰۶۱۰	۱۰۳۲۰۴۸۲	۲۴۰۱۲۸	۲۵۰۶۱۹۸	۲۳۸۶۹۱۲	۱۱۹۲۸۶
اشتغال ناقص	سهم	۷.۶	۸.۲	-۰.۶	۸.۲	۸.۹	-۰.۷	۴.۵	۴.۷	-۰.۲
سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران	تعداد	۱۸۷۴۸۶۸	۲۰۱۰۵۴۷	-۱۳۵۶۷۹	۱۶۹۸۲۸۵	۱۸۲۸۸۵۷	-۱۳۰۵۷۲	۱۷۶۵۸۴	۱۸۱۶۹۰	-۵۱۰۶
سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان	سهم	۴۲.۲	۴۱.۳	۰.۹	۲۹.۳	۲۸.۲	۱.۱	۶۹	۶۸.۹	۰.۱
سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان	سهم	۲۷.۲	۲۷.۱	۰.۱	۲۳.۲	۲۳.۲	۰.۰	۴۸.۶	۴۷.۸	۰.۸
جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیر شاغل (NEET)	نرخ	۲۴.۳	۲۵.۶	-۱.۳	۱۵.۴	۱۶.۱	-۰.۷	۳۴.۱	۳۶.۰	-۱.۹
متوسط ساعت کار شاغلان	تعداد	۲۷۴۹۹۸۰	۲۸۲۳۴۳۹	-۷۳۴۵۹	۹۰۹۷۱۶	۹۲۷۹۲۲	-۱۸۲۰۶	۱۸۴۰۲۶۴	۱۸۹۵۵۱۶	-۵۵۲۵۲
متوسط ساعت کار شاغلان	ساعت	۴۵.۶	۴۵.۷	-۰.۱	۴۷.۵	۴۷.۶	-۰.۱	۳۵.۸	۳۵.۶	۰.۲

- اختلاف در جمع کل شاغلان با جمع شاغلان سه بخش ناشی از وجود اظهار نشده بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی است.

- علت اختلاف در سر جمع، ناشی از گرد کردن ارقام است.

^۱ جمعیت هدف طرح آمارگیری نیروی کار، افراد در سن کار خانوارهای معمولی ساکن و گروهی مناطق شهری و روستایی کشور می‌باشند.

جدول ۱- شاخص‌های عمده بازار کار و تغییرات آن به تفکیک جنس، نقاط شهری و روستایی در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ (تعداد نفر- نرخ، سهم و نسبت: درصد) ادامه

شاخص‌های نیروی کار		نقاط شهری			نقاط روستایی		
		سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	تغییرات	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	تغییرات
جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر ^۱	تعداد	۵۰۹۲۷۳۸۷	۵۰۱۰۴۵۸۳	۸۲۲۸۰۴	۱۴۴۱۰۸۹۴	۱۴۴۴۷۲۷۰	-۳۶۳۷۶
مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	نرخ	۴۰.۷	۴۰.۸	-۰.۱	۴۲.۳	۴۲.۹	-۰.۶
جمعیت غیرفعال ۱۵ ساله و بیش‌تر	تعداد	۲۰۷۲۵۳۷۳	۲۰۴۴۱۹۱۰	۲۸۳۴۶۳	۶۰۹۲۵۹۷	۶۱۹۶۳۹۰	-۱۰۳۷۹۳
اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	تعداد	۳۰۲۰۲۰۱۴	۲۹۶۶۲۶۷۳	۵۳۹۳۴۱	۸۳۱۸۲۹۷	۸۲۵۰۸۸۰	۶۷۴۱۷
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	نسبت	۳۷.۴	۳۷.۲	۰.۲	۳۹.۹	۴۰.۴	-۰.۵
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر	تعداد	۱۹۰۴۳۳۰۱	۱۸۶۵۵۵۵۸	۳۸۷۷۴۳	۵۷۴۵۱۲۵	۵۸۳۴۶۲۴	-۸۹۴۹۹
بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	نرخ	۸.۱	۸.۷	-۰.۶	۵.۷	۵.۸	-۰.۱
بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	تعداد	۱۶۸۲۰۷۲	۱۷۸۶۳۵۲	-۱۰۴۲۸۰	۳۴۷۴۷۲	۳۶۱۷۶۶	-۱۴۲۹۴
بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله	نرخ	۲۱.۱	۲۲.۷	-۱.۶	۱۷.۴	۱۷.۱	۰.۳
بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله	تعداد	۴۱۰۷۱۰	۴۲۲۹۳۲	-۱۲۲۲۲	۱۱۷۵۷۹	۱۱۷۲۹۵	۲۸۴
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی	نرخ	۱۵.۵	۱۶.۱	-۰.۶	۱۱.۹	۱۱.۹	۰
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی	تعداد	۱۱۷۱۲۹۰	۱۲۴۸۰۹۱	-۷۶۸۰۱	۲۳۵۳۶۰	۲۵۳۴۰۷	-۱۸۰۴۷
اشتغال در بخش کشاورزی	نرخ	۱۰.۹	۱۱.۴	-۰.۵	۱۴.۹	۱۶.۰	-۱.۱
اشتغال در بخش کشاورزی	تعداد	۷۶۳۹۷۳	۷۸۸۴۹۷	-۲۴۵۲۴	۹۲۵۴۶	۹۸۵۶۴	-۶۰۱۸
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۵.۶	۵.۶	۰.۰	۴۱.۳	۴۲.۴	-۱.۱
اشتغال در بخش خدمات	تعداد	۱۰۷۴۵۲۵	۱۰۴۹۶۸۸	۲۴۸۳۷	۲۳۶۹۸۷۰	۲۴۷۲۱۴۴	-۱۰۲۲۷۴
اشتغال در بخش صنعت	سهم	۳۴.۳	۳۴.۹	-۰.۶	۳۰.۳	۲۹.۹	۰.۴
اشتغال در بخش صنعت	تعداد	۶۵۲۵۸۳۰	۶۵۰۸۶۳۳	۱۷۱۹۷	۱۷۳۹۶۳۷	۱۷۴۲۷۷۵	-۳۱۳۸
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۶۰.۰	۵۹.۴	۰.۶	۲۸.۵	۲۷.۸	۰.۷
اشتغال در بخش خدمات	تعداد	۱۱۴۳۲۱۴۷	۱۱۰۸۷۷۳۱	۳۴۴۴۱۶	۱۶۳۴۶۶۱	۱۶۱۹۶۶۳	۱۴۹۹۸
اشتغال ناقص	سهم	۶.۳	۶.۹	-۰.۶	۱۱.۷	۱۲.۲	-۰.۵
اشتغال ناقص	تعداد	۱۲۰۰۰۷۴	۱۲۹۵۸۷۲	-۹۵۷۹۸	۶۷۴۷۹۴	۷۱۴۶۷۵	-۳۹۸۸۱
سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران	سهم	۴۵.۴	۴۴.۱	۱.۳	۲۶.۶	۲۷.۲	-۰.۶
سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان	سهم	۳۲.۷	۳۲.۹	-۰.۲	۹.۲	۸.۹	۰.۳
جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغل غیرمحصّل ^۱ (NEET)	نرخ	۲۳.۳	۲۴.۵	-۱.۲	۲۷.۹	۲۹.۲	-۱.۳
جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغل غیرمحصّل ^۱ (NEET)	تعداد	۲۰۳۳۹۰۸	۲۰۷۹۳۱۵	-۴۵۴۰۷	۷۱۶۰۷۱	۷۴۴۱۲۳	-۲۸۰۵۲
متوسط ساعت کار	ساعت	۴۶.۷	۴۶.۸	-۰.۱	۴۲.۱	۴۲.۱	۰.۰

- اختلاف در جمع کل شاغلان با جمع شاغلان سه بخش ناشی از وجود اظهار نشده بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی است.

- علت اختلاف در سر جمع، ناشی از گرد کردن ارقام است.

^۱ جمعیت هدف طرح آمارگیری نیروی کار، افراد در سن کار خانوارهای معمولی ساکن و گروهی مناطق شهری و روستایی کشور می‌باشند.

^۱ NEET(Not in Education,Employment or Training)

بررسی اشتغال در بخش های عمده فعالیت اقتصادی نشان می دهد که بخش خدمات با ۵۲.۷ درصد بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی، بخش های صنعت با ۳۳.۳ و کشاورزی با ۱۳.۹ درصد قرار دارند. سهم شاغلان بخش بخش صنعت و کشاورزی در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل به ترتیب ۰.۴ درصد و ۰.۵ درصد کاهش و سهم شاغلان بخش خدمات ۰.۸ درصد افزایش داشته است.

بررسی نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر نشان می دهد که ۷.۶ درصد از جمعیت فعال، بیکار بوده اند. همچنین بر اساس فاصله اطمینان ۹۵٪ نرخ بیکاری کل کشور بین ۷.۳ درصد تا ۷.۸ درصد با نقطه مرکزی ۷.۶ درصد بدست آمده است؛ بدین معنی که این فاصله با اطمینان ۹۵ درصد، مقدار واقعی نرخ بیکاری کل کشور را دربر می گیرد. بر اساس این نتایج، نرخ بیکاری در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری کل کشور نشان می دهد که این شاخص، نسبت به سال قبل (۱۴۰۲)، ۰.۵ درصد کاهش یافته است.

بررسی نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله حاکی از آن است که ۲۰.۱ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده اند. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله کل کشور نشان می دهد که این شاخص نسبت به سال گذشته ۱.۱ درصد کاهش یافته است.

نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله نیز حاکی از آن است که ۱۴.۷ درصد از جمعیت فعال ۱۸-۳۵ ساله بیکار بوده اند. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش تر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله نشان می دهد که این شاخص نیز نسبت به سال گذشته ۰.۵ درصد کاهش یافته است.

بررسی نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر فارغ التحصیل آموزش عالی، نشان می دهد ۱۱.۳ درصد از جمعیت فعال فارغ التحصیل آموزش عالی بیکار بوده اند. این نرخ در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط روستایی نسبت به نقاط شهری بیش تر بوده است. بررسی روند تغییرات این نرخ حاکی از کاهش ۰.۵ درصدی در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل است.

سهم اشتغال ناقص نشان می دهد که ۷.۶ درصد جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر، دارای اشتغال ناقص بوده اند. این شاخص در بین مردان بیش تر از زنان و در نقاط روستایی بیش تر از نقاط شهری بوده است. سهم اشتغال ناقص در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل ۰.۶ درصد کاهش پیدا کرده است.

بررسی سهم شاغلین ۱۵ ساله و بیش تر با ساعت کار معمول ۴۹ ساعت و بیش تر نشان می دهد، ۳۸.۵ درصد شاغلین، به طور معمول، ۴۹ ساعت و بیش تر در هفته کار می کنند. این شاخص که یکی از نماگرهای کار شایسته است نشان می دهد در کشور سهم زیادی از شاغلین بیش تر از استاندارد کار می کنند. این شاخص نسبت به سال قبل (۱۴۰۲) تغییری نداشته است.

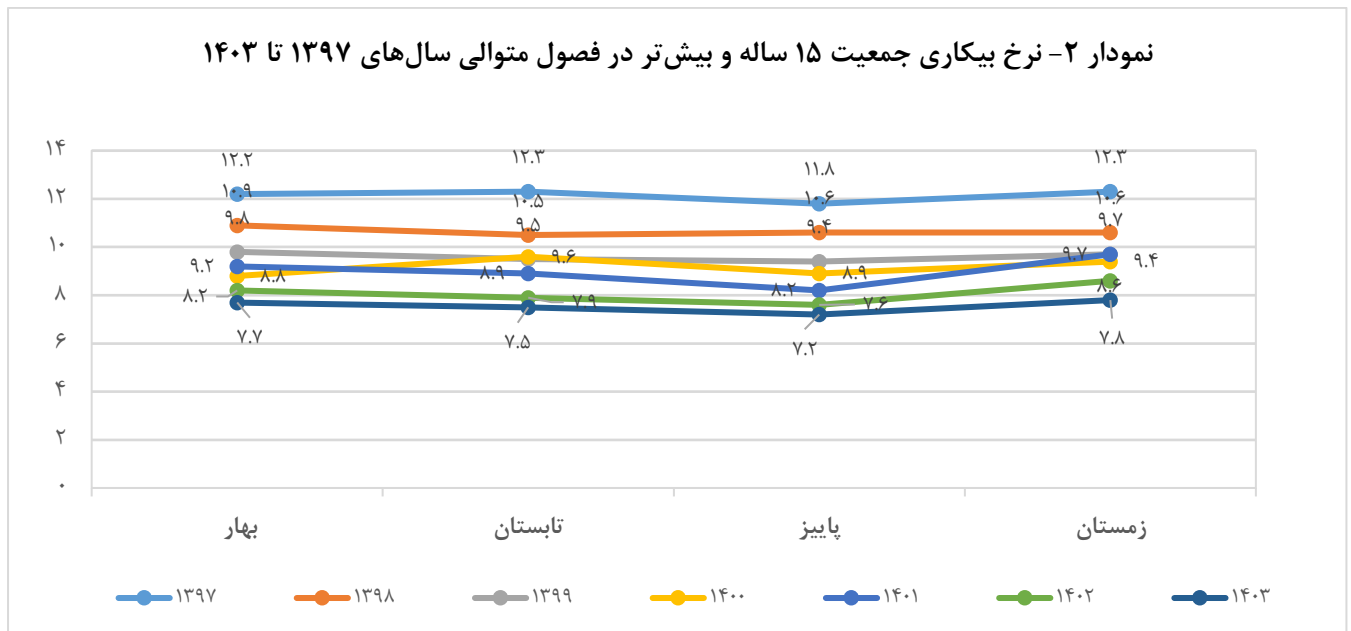
در سال ۱۴۰۳ سهم جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران ۴۲.۲ درصد بوده است. این سهم در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بالاتر است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می دهد که نسبت به سال قبل ۰.۹ درصد افزایش داشته است.

در سال ۱۴۰۳ سهم جمعیت شاغل فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان ۲۷.۲ درصد بوده است. این سهم در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بالاتر است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می دهد که نسبت به سال قبل ۰.۱ درصد افزایش داشته است.

شاخص NEET (جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله غیر محصل غیر شاغل) در سال ۱۴۰۳ برابر ۲۴.۳ است، که در مقایسه با سال قبل ۱.۳ درصد کاهش یافته است. مقدار این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط روستایی نسبت به نقاط شهری بیش تر بوده است. مقدار این شاخص برای مردان و زنان در سال ۱۴۰۳ به ترتیب برابر ۱۵.۴ و ۳۴.۱ درصد بوده است.

متوسط ساعت کار شاغلان در سال ۱۴۰۳ برابر ۴۵.۶ ساعت بوده است، که در مقایسه با سال قبل ۰.۱ ساعت کاهش یافته است. متوسط ساعت کار برای مردان و زنان به ترتیب برابر ۴۷.۵ و ۳۵.۸ ساعت بوده که در مقایسه با سال قبل به ترتیب برابر ۰.۱ کاهش و ۰.۲ ساعت افزایش یافته است.

نمودار ۲ شاخص نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر برای فصل‌های متوالی از فصل بهار ۱۳۹۷ تا فصل زمستان ۱۴۰۳ را نمایش می‌دهد.

جدول ۲- شاخص‌های عمده نیروی کار جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک استان در سال‌های ۱۴۰۲-۱۴۰۳

استان	نرخ مشارکت اقتصادی		نسبت اشتغال		نرخ بیکاری	
	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲
کل کشور	۴۱.۰	۴۱.۳	۳۷.۹	۳۷.۹	۷.۶	(۷.۳-۷.۸)
آذربایجان شرقی	۴۲.۱	۴۲.۹	۳۸.۹	۳۹.۹	۷.۵	(۶.۶-۸.۵)
آذربایجان غربی	۴۱.۴	۴۳.۴	۳۸.۷	۴۰.۵	۶.۷	(۵.۷-۷.۷)
اردبیل	۴۶.۷	۴۷.۵	۴۱.۶	۴۲.۷	۱۰.۸	(۹.۴-۱۲.۲)
اصفهان	۴۰.۲	۴۲.۳	۳۶.۷	۳۸.۴	۸.۶	(۷.۵-۹.۸)
البرز	۳۹.۲	۳۹.۲	۳۵.۹	۳۶.۰	۸.۵	(۷.۳-۹.۸)
ایلام	۳۱.۹	۳۲.۳	۲۹.۸	۳۰.۲	۶.۶	(۵.۵-۷.۷)
بوشهر	۴۰.۲	۴۰.۱	۳۷.۱	۳۶.۹	۷.۷	(۶.۴-۹.۰)
تهران	۴۱.۰	۴۰.۷	۳۹.۰	۳۸.۰	۴.۸	(۴.۱-۵.۵)
چهارمحال و بختیاری	۴۳.۵	۴۱.۶	۳۹.۷	۳۷.۲	۸.۶	(۷.۲-۱۰.۱)
خراسان جنوبی	۴۰.۲	۴۰.۶	۳۸.۰	۳۸.۳	۵.۳	(۴.۳-۶.۳)
خراسان رضوی	۴۳.۴	۴۳.۱	۴۰.۹	۴۰.۳	۵.۹	(۵.۲-۶.۷)
خراسان شمالی	۴۵.۶	۴۴.۹	۴۲.۰	۴۱.۶	۷.۹	(۷.۰-۸.۹)
خوزستان	۴۰.۶	۴۰.۵	۳۵.۷	۳۶.۱	۱۲.۱	(۱۰.۹-۱۳.۳)
زنجان	۵۰.۹	۵۰.۷	۴۷.۲	۴۷.۲	۷.۳	(۶.۳-۸.۳)
سمنان	۳۸.۱	۳۷.۷	۳۵.۹	۳۵.۳	۵.۸	(۴.۷-۶.۸)
سیستان و بلوچستان	۳۵.۸	۳۵.۲	۳۱.۴	۳۰.۹	۱۲.۲	(۱۰.۹-۱۳.۵)
فارس	۳۷.۳	۳۷.۰	۳۴.۸	۳۴.۳	۶.۶	(۵.۷-۷.۵)
قزوین	۴۳.۳	۴۳.۱	۴۰.۶	۴۰.۳	۶.۴	(۵.۵-۷.۳)
قم	۳۹.۳	۳۸.۲	۳۶.۰	۳۵.۰	۸.۶	(۷.۶-۹.۶)
کردستان	۴۳.۲	۴۲.۹	۳۹.۰	۳۸.۳	۹.۸	(۸.۳-۱۱.۲)
کرمان	۴۰.۳	۳۹.۶	۳۶.۷	۳۶.۱	۹.۰	(۷.۴-۱۰.۷)
کرمانشاه	۴۲.۳	۴۱.۹	۳۶.۹	۳۶.۷	۱۲.۹	(۱۰.۹-۱۴.۹)
کهگیلویه و بویراحمد	۳۲.۸	۳۲.۵	۲۹.۹	۳۰.۰	۸.۷	(۷.۳-۱۰.۱)
گلستان	۳۹.۹	۳۹.۸	۳۶.۲	۳۵.۹	۹.۲	(۷.۶-۱۰.۷)
گیلان	۴۳.۸	۴۵.۰	۴۰.۳	۴۱.۹	۷.۹	(۶.۷-۹.۲)
لرستان	۴۱.۲	۴۱.۳	۳۶.۶	۳۶.۴	۱۱.۱	(۹.۸-۱۲.۳)
مازندران	۴۳.۸	۴۴.۹	۴۱.۴	۴۲.۱	۵.۵	(۴.۷-۶.۴)
مرکزی	۳۷.۰	۳۶.۳	۳۵.۰	۳۳.۸	۵.۴	(۴.۷-۶.۲)
هرمزگان	۴۰.۹	۴۱.۷	۳۷.۶	۳۶.۹	۸.۱	(۶.۹-۹.۲)
همدان	۴۱.۶	۴۳.۶	۳۸.۳	۴۰.۰	۷.۹	(۶.۹-۹.۰)
یزد	۴۲.۰	۴۴.۵	۳۹.۷	۴۱.۴	۵.۶	(۴.۹-۶.۳)

جدول ۳- شاخص‌های عمده نیروی کار جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۳

استان	بهار			تابستان			پاییز			زمستان		
	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری
کل کشور	۴۱.۲	۳۸.۰	۷.۷	۴۱.۷	۳۸.۵	۷.۵	۴۱.۲	۳۸.۲	۷.۲	۴۰.۱	۳۷.۰	۷.۸
آذربایجان شرقی	۴۳.۳	۳۹.۶	۸.۶	۴۲.۵	۳۹.۴	۷.۵	۴۱.۲	۳۸.۵	۶.۵	۴۱.۲	۳۸.۱	۷.۵
آذربایجان غربی	۴۴.۳	۴۱.۸	۵.۷	۴۲.۲	۴۰.۰	۵.۲	۴۱.۳	۳۸.۴	۷.۰	۳۸.۰	۳۴.۵	۹.۱
اردبیل	۴۸.۰	۴۳.۳	۹.۶	۴۸.۸	۴۳.۷	۱۰.۶	۴۵.۲	۴۰.۶	۱۰.۱	۴۴.۷	۳۸.۸	۱۳.۱
اصفهان	۴۰.۲	۳۶.۸	۸.۳	۴۰.۸	۳۷.۱	۹.۲	۴۰.۲	۳۷.۳	۷.۱	۳۹.۵	۳۵.۵	۱۰.۰
البرز	۳۹.۹	۳۶.۲	۹.۳	۳۹.۷	۳۶.۱	۹.۰	۳۹.۵	۳۶.۴	۷.۹	۳۷.۸	۳۴.۸	۸.۰
ایلام	۳۲.۵	۲۹.۸	۸.۲	۳۲.۵	۳۰.۴	۶.۴	۳۱.۴	۲۹.۷	۵.۵	۳۱.۰	۲۹.۱	۶.۱
بوشهر	۴۱.۱	۳۷.۶	۸.۷	۳۹.۵	۳۶.۳	۷.۹	۳۹.۸	۳۶.۸	۷.۵	۴۰.۵	۳۷.۸	۶.۷
تهران	۴۱.۲	۳۸.۸	۵.۹	۴۲.۴	۴۰.۲	۵.۳	۴۰.۵	۳۸.۷	۴.۵	۳۹.۹	۳۸.۵	۳.۴
چهارمحال و بختیاری	۴۲.۶	۳۹.۲	۸.۰	۴۳.۸	۳۹.۷	۹.۴	۴۳.۸	۴۰.۵	۷.۴	۴۳.۸	۳۹.۵	۹.۷
خراسان جنوبی	۴۰.۲	۳۷.۸	۶.۰	۴۱.۵	۳۸.۹	۶.۱	۴۰.۹	۳۹.۰	۴.۷	۳۸.۱	۳۶.۴	۴.۶
خراسان رضوی	۴۱.۷	۳۹.۰	۶.۵	۴۳.۴	۴۱.۲	۵.۱	۴۶.۴	۴۳.۳	۶.۶	۴۲.۳	۳۹.۹	۵.۶
خراسان شمالی	۴۶.۰	۴۲.۳	۸.۱	۴۵.۵	۴۲.۴	۶.۸	۴۵.۳	۴۱.۳	۸.۸	۴۵.۵	۴۱.۸	۸.۰
خوزستان	۴۱.۰	۳۶.۵	۱۱.۰	۴۱.۲	۳۵.۸	۱۳.۱	۴۰.۲	۳۵.۴	۱۱.۹	۳۹.۹	۳۵.۰	۱۲.۳
زنجان	۵۱.۵	۴۸.۱	۶.۷	۵۲.۴	۴۸.۹	۶.۵	۵۱.۶	۴۸.۱	۶.۸	۴۸.۰	۴۳.۶	۹.۲
سمنان	۳۹.۰	۳۶.۸	۵.۶	۳۷.۳	۳۵.۰	۶.۲	۳۸.۳	۳۶.۱	۵.۸	۳۷.۹	۳۵.۹	۵.۴
سیستان و بلوچستان	۳۵.۰	۳۰.۷	۱۲.۳	۳۶.۳	۳۱.۲	۱۴.۰	۳۶.۲	۳۱.۷	۱۲.۵	۳۵.۵	۳۱.۹	۹.۹
فارس	۳۷.۳	۳۵.۰	۶.۲	۳۶.۹	۳۴.۴	۶.۷	۳۷.۵	۳۵.۳	۵.۷	۳۷.۵	۳۴.۶	۷.۷
قزوین	۴۴.۲	۴۰.۸	۷.۵	۴۴.۶	۴۱.۹	۵.۹	۴۳.۳	۴۰.۸	۵.۸	۴۱.۳	۳۸.۶	۶.۵
قم	۳۸.۳	۳۵.۵	۷.۳	۴۰.۵	۳۶.۱	۱۰.۹	۳۹.۹	۳۶.۸	۷.۸	۳۸.۶	۳۵.۴	۸.۲
کردستان	۴۳.۱	۳۹.۴	۸.۶	۴۴.۸	۴۱.۴	۷.۶	۴۳.۳	۳۹.۳	۹.۳	۴۱.۵	۳۵.۹	۱۳.۷
کرمان	۴۰.۷	۳۶.۳	۱۰.۹	۴۰.۵	۳۷.۲	۸.۲	۳۹.۸	۳۶.۲	۹.۰	۴۰.۲	۳۷.۰	۸.۰
کرمانشاه	۴۱.۲	۳۶.۲	۱۲.۰	۴۲.۹	۳۷.۵	۱۲.۶	۴۳.۴	۳۸.۳	۱۱.۸	۴۱.۹	۳۵.۶	۱۵.۲
کهگیلویه و بویراحمد	۳۱.۷	۲۸.۸	۹.۰	۳۳.۸	۳۰.۸	۹.۰	۳۳.۷	۳۰.۴	۹.۸	۳۱.۸	۲۹.۶	۷.۰
گلستان	۴۰.۲	۳۷.۱	۷.۸	۴۰.۹	۳۷.۷	۷.۹	۳۹.۴	۳۵.۵	۹.۹	۳۹.۱	۳۴.۸	۱۱.۲
گیلان	۴۴.۵	۴۱.۴	۶.۹	۴۳.۹	۴۰.۳	۸.۴	۴۳.۴	۴۰.۱	۷.۷	۴۳.۵	۳۹.۷	۸.۸
لرستان	۴۰.۷	۳۶.۱	۱۱.۳	۴۱.۱	۳۶.۸	۱۰.۵	۴۱.۷	۳۶.۹	۱۱.۵	۴۱.۲	۳۶.۷	۱۱.۰
مازندران	۴۴.۲	۴۱.۵	۶.۲	۴۳.۳	۴۱.۱	۵.۱	۴۳.۹	۴۱.۹	۴.۷	۴۳.۸	۴۱.۲	۵.۹
مرکزی	۳۷.۴	۳۵.۶	۴.۸	۳۸.۵	۳۶.۸	۴.۳	۳۶.۳	۳۴.۱	۵.۹	۳۵.۷	۳۳.۳	۶.۸
هرمزگان	۳۹.۷	۳۶.۲	۸.۷	۴۰.۹	۳۷.۳	۸.۷	۴۰.۸	۳۷.۹	۷.۱	۴۲.۲	۳۸.۹	۷.۷
همدان	۴۲.۴	۳۹.۲	۷.۵	۴۲.۷	۴۰.۳	۵.۵	۴۲.۸	۳۹.۲	۸.۲	۳۸.۴	۳۴.۴	۱۰.۶
یزد	۴۳.۷	۴۱.۰	۶.۱	۴۳.۰	۴۰.۳	۶.۳	۴۱.۷	۳۹.۵	۵.۵	۳۹.۷	۳۸.۰	۴.۳

جدول ۴- سهم اشتغال در بخش های عمده فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک استان در سال های ۱۴۰۲-۱۴۰۳

استان	کشاورزی		صنعت		خدمات	
	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۲
کل کشور	۱۳.۹	۱۴.۴	۳۳.۳	۳۳.۷	۵۲.۷	۵۱.۹
آذربایجان شرقی	۱۶.۰	۱۶.۰	۳۸.۲	۴۰.۹	۴۵.۷	۴۳.۰
آذربایجان غربی	۲۶.۴	۲۶.۶	۲۳.۷	۲۴.۳	۴۹.۹	۴۹.۱
اردبیل	۲۶.۵	۲۶.۳	۲۶.۵	۲۷.۰	۴۶.۹	۴۶.۷
اصفهان	۷.۳	۷.۸	۴۳.۴	۴۰.۹	۴۹.۰	۵۱.۱
البرز	۲.۶	۲.۵	۴۲.۲	۴۴.۳	۵۵.۲	۵۳.۲
ایلام	۱۵.۸	۱۷.۱	۳۲.۵	۳۲.۵	۵۱.۷	۵۰.۵
بوشهر	۱۱.۶	۱۰.۴	۲۵.۵	۲۶.۹	۶۲.۹	۶۲.۷
تهران	۱.۵	۱.۷	۳۴.۵	۳۵.۸	۶۴.۰	۶۲.۵
چهارمحال و بختیاری	۱۳.۱	۱۳.۰	۴۱.۱	۳۹.۴	۴۵.۸	۴۷.۶
خراسان جنوبی	۱۸.۲	۱۸.۰	۳۳.۹	۳۵.۰	۴۷.۹	۴۷.۰
خراسان رضوی	۱۳.۵	۱۵.۱	۳۵.۸	۳۴.۵	۵۰.۷	۵۰.۵
خراسان شمالی	۲۸.۱	۳۰.۴	۳۰.۰	۲۹.۸	۴۱.۹	۳۹.۸
خوزستان	۱۴.۰	۱۴.۶	۳۲.۰	۳۴.۱	۵۳.۹	۵۱.۳
زنجان	۲۳.۶	۲۲.۹	۳۳.۵	۳۴.۹	۴۲.۹	۴۲.۲
سمنان	۱۲.۶	۱۱.۹	۳۸.۰	۳۸.۲	۴۸.۵	۴۹.۸
سیستان و بلوچستان	۱۲.۳	۱۳.۷	۳۶.۷	۳۶.۵	۵۱.۱	۴۹.۸
فارس	۱۶.۰	۱۵.۴	۳۰.۵	۲۹.۷	۵۳.۶	۵۴.۹
قزوین	۱۴.۹	۱۳.۹	۳۸.۳	۳۹.۳	۴۶.۸	۴۶.۷
قم	۳.۱	۳.۱	۴۱.۰	۴۳.۷	۵۴.۸	۵۲.۴
کردستان	۱۸.۶	۲۰.۶	۲۷.۴	۲۷.۷	۵۴.۰	۵۱.۷
کرمان	۳۸.۳	۳۹.۷	۲۰.۴	۲۲.۷	۴۱.۲	۳۷.۶
کرمانشاه	۲۳.۲	۲۳.۴	۲۴.۳	۲۳.۷	۵۲.۵	۵۲.۹
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱.۰	۱۲.۸	۳۹.۳	۳۸.۲	۴۹.۶	۴۹.۰
گلستان	۲۰.۳	۱۹.۶	۲۷.۶	۲۷.۷	۵۲.۱	۵۲.۷
گیلان	۲۱.۱	۲۱.۲	۲۶.۴	۲۶.۸	۵۲.۵	۵۲.۰
لرستان	۲۲.۶	۲۳.۰	۲۶.۱	۲۷.۳	۵۱.۴	۴۹.۸
مازندران	۱۵.۱	۱۷.۲	۳۰.۴	۲۹.۲	۵۴.۵	۵۳.۶
مرکزی	۱۳.۴	۱۲.۷	۴۵.۷	۴۵.۰	۴۰.۹	۴۲.۳
هرمزگان	۱۹.۱	۱۸.۳	۲۹.۴	۳۰.۳	۵۱.۵	۵۱.۴
همدان	۲۳.۴	۲۴.۴	۲۹.۹	۲۹.۰	۴۶.۷	۴۶.۶
یزد	۷.۹	۷.۵	۴۷.۹	۴۶.۷	۴۴.۲	۴۵.۸

جدول ۵- سهم اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بر حسب فصل و به تفکیک استان در سال ۱۴۰۳

استان	بهار			تابستان			پاییز			زمستان	
	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت
کل کشور	۱۴.۵	۳۳.۰	۵۲.۴	۱۴.۵	۳۳.۳	۵۲.۱	۱۳.۷	۳۳.۵	۵۲.۷	۱۲.۷	۳۳.۵
آذربایجان شرقی	۱۶.۴	۳۸.۲	۴۵.۳	۱۷.۵	۳۷.۶	۴۴.۸	۱۵.۷	۳۹.۲	۴۵.۱	۱۴.۵	۳۷.۹
آذربایجان غربی	۲۷.۱	۲۲.۴	۴۹.۵	۲۸.۴	۲۴.۶	۴۷.۰	۲۵.۳	۲۶.۲	۴۸.۵	۲۴.۶	۲۰.۳
اردبیل	۲۷.۷	۲۵.۳	۴۶.۹	۳۰.۳	۲۵.۴	۴۴.۳	۲۴.۵	۲۸.۰	۴۷.۴	۲۲.۹	۲۷.۶
اصفهان	۷.۹	۴۲.۰	۴۹.۷	۷.۳	۴۴.۹	۴۷.۴	۷.۴	۴۳.۶	۴۸.۸	۶.۶	۴۳.۰
البرز	۲.۳	۴۲.۷	۵۵.۰	۳.۹	۴۱.۵	۵۴.۶	۲.۵	۴۰.۸	۵۶.۷	۱.۷	۴۳.۸
ایلام	۱۶.۷	۳۳.۶	۴۹.۷	۱۶.۴	۳۴.۸	۴۸.۸	۱۴.۵	۳۳.۲	۵۲.۲	۱۵.۵	۲۸.۲
بوشهر	۱۰.۶	۲۷.۳	۶۲.۲	۱۱.۶	۲۷.۸	۶۰.۶	۱۲.۲	۲۳.۱	۶۴.۷	۱۲.۰	۲۴.۱
تهران	۱.۶	۳۴.۶	۶۳.۷	۱.۴	۳۴.۹	۶۳.۷	۱.۵	۳۳.۴	۶۵.۱	۱.۶	۳۵.۰
چهارمحال و بختیاری	۱۶.۱	۳۹.۵	۴۴.۵	۱۶.۱	۳۹.۰	۴۴.۹	۱۰.۳	۴۲.۱	۴۷.۶	۱۰.۰	۴۳.۸
خراسان جنوبی	۱۸.۱	۳۴.۵	۴۷.۴	۱۹.۲	۳۱.۳	۴۹.۵	۱۸.۴	۳۳.۸	۴۷.۸	۱۶.۹	۳۶.۲
خراسان رضوی	۱۳.۴	۳۴.۷	۵۱.۹	۱۴.۲	۳۵.۱	۵۰.۷	۱۴.۰	۳۷.۲	۴۸.۸	۱۲.۳	۳۶.۲
خراسان شمالی	۲۶.۸	۲۹.۶	۴۳.۶	۳۲.۳	۲۹.۵	۳۸.۲	۲۹.۳	۳۰.۱	۴۰.۵	۲۳.۸	۳۰.۷
خوزستان	۱۵.۱	۳۱.۳	۵۳.۶	۱۳.۴	۳۱.۷	۵۵.۰	۱۴.۲	۳۲.۶	۵۳.۲	۱۳.۵	۳۲.۷
زنجان	۲۴.۷	۳۳.۲	۴۲.۲	۲۶.۶	۳۲.۰	۴۱.۳	۲۲.۴	۳۴.۸	۴۲.۸	۲۰.۴	۳۴.۱
سمنان	۱۲.۹	۳۸.۵	۴۷.۶	۱۲.۶	۳۶.۳	۴۸.۸	۱۲.۳	۳۷.۱	۵۰.۲	۱۲.۵	۴۰.۲
سیستان و بلوچستان	۱۳.۸	۳۶.۴	۴۹.۷	۱۲.۷	۳۶.۱	۵۱.۲	۱۱.۰	۳۶.۷	۵۲.۳	۱۱.۶	۳۷.۳
فارس	۱۵.۸	۳۰.۳	۵۳.۸	۱۶.۳	۳۰.۲	۵۳.۴	۱۵.۹	۳۰.۳	۵۳.۸	۱۵.۸	۳۱.۰
قزوین	۱۶.۶	۳۸.۱	۴۵.۳	۱۶.۴	۳۶.۲	۴۷.۴	۱۳.۹	۳۷.۷	۴۸.۴	۱۲.۴	۴۱.۴
قم	۳.۲	۴۰.۴	۵۵.۱	۳.۹	۳۹.۱	۵۵.۹	۳.۱	۴۲.۶	۵۳.۲	۲.۳	۴۱.۸
کردستان	۱۹.۴	۲۸.۳	۵۲.۳	۲۰.۲	۲۷.۶	۵۲.۲	۱۸.۵	۲۸.۱	۵۳.۴	۱۶.۱	۲۵.۴
کرمان	۳۷.۱	۲۳.۵	۳۹.۴	۳۷.۸	۲۰.۸	۴۱.۳	۳۸.۹	۱۸.۰	۴۳.۱	۳۹.۴	۱۹.۵
کرمانشاه	۲۵.۴	۲۴.۱	۵۰.۵	۲۳.۹	۲۵.۰	۵۱.۱	۲۴.۳	۲۴.۸	۵۰.۹	۱۹.۰	۲۳.۴
کهگیلویه و بویراحمد	۱۲.۵	۳۹.۴	۴۸.۲	۱۲.۹	۳۸.۷	۴۸.۴	۹.۶	۴۱.۷	۴۸.۷	۹.۲	۳۷.۵
گلستان	۲۲.۵	۲۵.۹	۵۱.۷	۲۱.۳	۲۶.۲	۵۲.۵	۱۹.۳	۲۹.۰	۵۱.۷	۱۸.۰	۲۹.۶
گیلان	۲۶.۹	۲۱.۷	۵۱.۴	۲۳.۰	۲۷.۱	۴۹.۹	۱۷.۱	۲۸.۹	۵۴.۰	۱۷.۰	۲۸.۲
لرستان	۲۲.۷	۲۴.۶	۵۲.۷	۲۳.۵	۲۶.۲	۵۰.۴	۲۳.۱	۲۶.۹	۵۰.۰	۲۰.۹	۲۶.۵
مازندران	۱۶.۱	۳۱.۰	۵۲.۹	۱۴.۶	۳۰.۸	۵۴.۵	۱۵.۲	۳۰.۰	۵۴.۸	۱۴.۶	۲۹.۷
مرکزی	۱۴.۳	۴۶.۴	۳۹.۴	۱۴.۵	۴۴.۶	۴۰.۹	۱۳.۰	۴۵.۷	۴۱.۲	۱۱.۸	۴۶.۲
هرمزگان	۱۶.۹	۲۹.۰	۵۴.۱	۱۸.۲	۲۸.۳	۵۳.۵	۲۲.۷	۲۹.۷	۴۷.۶	۱۸.۴	۳۰.۵
همدان	۲۲.۸	۳۲.۷	۴۴.۵	۲۵.۲	۳۰.۵	۴۴.۳	۲۵.۵	۲۸.۱	۴۶.۴	۱۹.۴	۲۸.۱
یزد	۹.۰	۴۵.۶	۴۵.۴	۷.۵	۵۰.۲	۴۲.۳	۷.۰	۴۹.۳	۴۳.۶	۸.۱	۴۶.۵

تعاریف و مفاهیم

اندازه‌گیری اشتغال و بیکاری در طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران تا جایی که ممکن است از تعاریف و مفاهیم بین المللی جدید و بر اساس سیزدهمین کنفرانس بین المللی آمارشناسان کار^۱ که در سال ۱۹۸۲ برگزار گردید (ICLS 1982)، تبعیت می‌کند.

کار: برای تعیین چگونگی فعالیت اقتصادی افراد از کلمه کلیدی کار استفاده شده است. کار آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی (فکری یا بدنی) است که به منظور کسب درآمد (نقدی یا غیرنقدی) صورت پذیرد و هدف آن تولید کالا یا ارائه خدمت باشد. افرادی که کار می‌کنند به طور عمده به دو گروه خود اشتغال (افرادی که برای خود کار می‌کنند) و مزد و حقوق‌بگیر (افرادی که در قبال کار خود مزد و حقوق می‌گیرند) تقسیم می‌شوند.

زمان آماری (هفته مرجع): زمان آماری برای تعیین وضع فعالیت، دومین و سومین هفته تقویمی (شنبه تا جمعه) ماه میانی هر فصل است که هفته مرجع نامیده می‌شود.

شاغل: افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر که در طول هفته مرجع، طبق تعریف کار، حداقل یک ساعت کار کرده و یا بنا به دلایلی به طور موقت کارشان را ترک کرده باشند. افرادی که بدون دریافت مزد برای یکی از اعضای خانوار خود که با وی نسبت خویشاوندی دارند، کار می‌کنند (کارکنان فامیلی بدون مزد)؛ کارآموزانی که در دوره کارآموزی فعالیتی در ارتباط با فعالیت مؤسسه محل کارآموزی انجام می‌دهند، یعنی به طور مستقیم در تولید کالا یا ارائه خدمات سهیم هستند؛ محصلانی که در هفته مرجع مطابق تعریف، کار کرده‌اند و تمام افرادی که در نیروهای مسلح به صورت کادر دائم یا موقت خدمت می‌کنند (نیروهای مسلح شامل پرسنل کادر، درجه‌داران و سربازان وظیفه نیروهای نظامی و انتظامی)، از جمله گروه‌های افراد شاغل محسوب می‌شوند.

بیکار: افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر که سه ضابطه را به طور هم‌زمان دارا باشند: ۱- در هفته مرجع فاقد کار باشند (دارای اشتغال مزدبگیری یا خوداشتغالی نباشند)؛ ۲- در هفته مرجع و سه هفته قبل از آن جویای کار باشند (اقدامات مشخصی را به منظور جستجوی اشتغال مزدبگیری و یا خوداشتغالی به عمل آورده باشند) ۳- در هفته مرجع و یا هفته بعد از آن برای اشتغال مزدبگیری یا خوداشتغالی، آماده برای کار باشند. افرادی که به دلیل آغاز به کار در آینده و یا انتظار بازگشت به شغل قبلی جویای کار نبوده، ولی فاقد کار و آماده برای کار بوده‌اند، نیز بیکار محسوب می‌شوند.

نیروی کار (جمعیت فعال): مجموع جمعیت شاغل و بیکار است.

اشتغال ناقص: افراد دارای اشتغال ناقص شامل تمام شاغلانی است که در هفته مرجع، حاضر در سرکار یا غایب موقت از محل کار بوده و به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیش‌تر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و... کم‌تر از ۴۴ ساعت کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته مرجع بوده‌اند.

1. ILO, Thirteenth International Conference of Labour Statisticians (Geneva, 1982).

شاخص‌ها

نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت اقتصادی)

عبارت است از نسبت جمعیت فعال (شاغل و بیکار) به جمعیت در سن کار، ضربدر ۱۰۰.

$$\text{نرخ مشارکت اقتصادی} = \frac{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نسبت اشتغال

عبارت است از نسبت جمعیت شاغل یا به کل جمعیت در سن کار، ضربدر ۱۰۰.

$$\text{نسبت اشتغال} = \frac{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، ضربدر ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰$$

نرخ اشتغال

عبارت است از نسبت جمعیت شاغل به جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، ضربدر ۱۰۰.

$$\text{نرخ اشتغال} = \frac{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش‌تر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیش‌تر}} \times ۱۰۰ = ۱۰۰ - \text{نرخ بیکاری}$$

نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار ۱۵-۲۴ ساله به جمعیت فعال ۱۵-۲۴ ساله، ضربدر ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵-۲۴ ساله}}{\text{جمعیت فعال ۱۵-۲۴ ساله}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار ۱۸-۳۵ ساله به جمعیت فعال ۱۸-۳۵ ساله، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۸-۳۵ ساله}}{\text{جمعیت فعال ۱۸-۳۵ ساله}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری فارغ التحصیلان آموزش عالی

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی به جمعیت فعال فارغ التحصیل آموزش عالی، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری فارغ التحصیلان آموزش عالی} = \frac{\text{جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی}}{\text{جمعیت فعال فارغ التحصیل آموزش عالی}} \times ۱۰۰$$

سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی به کل جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش تر، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی}}{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیش تر}} \times ۱۰۰$$

سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی

عبارت است از نسبت جمعیت شاغل فارغ التحصیل آموزش عالی به کل جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی} = \frac{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر فارغ التحصیل آموزش عالی}}{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر}} \times ۱۰۰$$

سهم اشتغال ناقص ۱۵ ساله و بیش تر

عبارت است از نسبت جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر دارای اشتغال ناقص به جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{سهم اشتغال ناقص ۱۵ ساله و بیش تر} = \frac{\text{جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر دارای اشتغال ناقص}}{\text{جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیش تر}} \times ۱۰۰$$

نرخ جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغل غیرمحصل (NEET)

عبارت است از نسبت جمعیت ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغلی که در حال تحصیل نیستند به جمعیت ۱۵-۲۴ ساله، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغل غیرمحصل (NEET)} = \frac{\text{جوانان ۱۵-۲۴ ساله غیرشاغل غیرمحصل}}{\text{جمعیت ۱۵-۲۴ ساله}} * ۱۰۰$$